

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ВИБОРЧОЇ ПРОГРАМИ КАНДИДАТА В ПРЕЗИДЕНТИ НАН УКРАЇНИ АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ ВЛАДИСЛАВА ВОЛОДИМИРОВИЧА ГОНЧАРУКА

Шановні колеги!

Без сильної науки неможливо побудувати сильну незалежну державу. Історія не знає жодного прикладу, щоб яка-небудь держава посіла провідне місце у світі без створення і підтримки власних наукових центрів і центрів вищої освіти.

У країни, яка не розвиває свою наукову сферу і не дбає про якісну освіту, немає майбутнього! Зараз Національна академія наук України втратила роль провідної наукової організації, а галузеві академії наук уподібнилися громадським організаціям, відстороненим від економічного, політичного, соціального життя нашої країни. Вони не затребувані ані суспільством, ані державою, відірвані від вищої освіти. Чи потрібні нашій невеликій країні аж шість національних академії наук? Ні, не потрібні. Повинна бути лише одна Академія.

За останні кілька десятиліть ми втратили найпотужніший у світі торговий флот, ракето- і літакобудування, все машинобудування, під загрозою втрати — землі і весь агропромисловий комплекс. Ми практично вже не маємо найголовнішої, життєво важливої стратегічної сировини — води. Поки що збереглися підземні води, але і їх ми можемо втратити через видобуток природного газу, разом із нашими родючими чорноземами. За останні 20 років на території України безповоротно зникли 10 тис. малих річок, решта перетворилися на стічні канали, як і Дніпро, воду якого вже не можна застосовувати не тільки для питного водопостачання, а й для технічних потреб.

В історії сучасної української держави був лише один короткий період, коли до структури Уряду (за часів прем'єрства Ю.В. Тимошенко) входили вчені: президент НАН України академік НАН України Б.Є. Патон — до складу Кабінету Міністрів України, а до складу Міністерства з питань житлово-комуналь-

ного господарства — академіки НАН України В.В. Гончарук, В.М. Геєць, А.А. Долінський.

Не використовувати наявний потужний потенціал Академії — справжній злочин. Так, збереження водних ресурсів має бути пріоритетним завданням держави. Для їх відновлення потрібно заборонити масове вирубування лісів, припинити розорювання земель у заплавах річок, очищувати стічні води, вживати заходів для збереження якості всіх видів поверхневих і підземних вод, раціонально використовувати водні ресурси, проводити очищення донних відкладів у водоймах. Слід забезпечити суворий професійний державний контроль за станом усіх 6 гребель на Дніпрі як стратегічно важливих об'єктів для запобігання екологічним катастрофам, а також за станом великих і малих річок та водойм. Видобуток сланцевих газів і нафти є неприпустимим, оскільки загрожує втратою чорноземів і підземних та поверхневих вод.

НАН України спільно з Президентом України та Кабінетом Міністрів України має визначити пріоритетні напрями фундаментальних і прикладних досліджень у всіх стратегічно важливих для держави галузях та підготувати науково обґрунтовані пропозиції щодо їх розвитку. Ці кроки дозволять у найкоротші терміни розпочати реанімацію зруйнованої економіки країни, медицини, системи освіти.

Потрібно оцінити запити нашої промисловості, агропромислового комплексу, суспільної сфери і можливості Академії щодо піднесення цих галузей до сучасного світового рівня. Найважливіші досягнення в галузі фундаментальних і прикладних розробок слід реалізовувати через відповідні міністерства та відомства безпосередньо на підприємствах на основі інвестиційних програм, залучати провідні наукові інститути і заклади вищої освіти до розроблення та реалізації програм цільової підготовки студентів, аспірантів, молодих фахівців.

У самій НАН України потрібно впорядкувати структуру. Вважаю за необхідне розглянути можливість і необхідність оптимізації структури Академії. У нас забагато відділень та установ. Інститути свого часу створювалися під окремих академіків, під окремі завдання, і тепер багато з них дублюють функції один одного.

У нас погано налагоджена координація робіт. Участь у цільових програмах має починатися з постановки завдання і пошуку шляхів його вирішення, а не з боротьби за розподіл фінансування. Слід скоординувати науководслідні роботи всіх інститутів, які працюють за суміжними напрямками, аж до їх адміністративного об'єднання. Всі фундаментальні і прикладні тематики повинні мати комплексний характер із залученням усього наявного кадрового і науково-технічного потенціалу. Слід регулярно проводити спільні обговорення великих проблемних питань у відділеннях НАН України за участю фахівців з міністерств та відомств.

Доцільно започаткувати при Кабінеті Міністрів України галузеві комплексні програми фундаментальних і прикладних досліджень спільно з Міністерством освіти і науки України та університетами. Фінансування прикладних розробок слід здійснювати через обов'язкові програми відповідних міністерств і відомств, а також профільних відділень НАН України. Це має привести до підвищення ефективності роботи, збереження і, що особливо важливо, розвитку наукового потенціалу, наукових шкіл, запобігання відпливу за кордон талановитої наукової молоді.

Особливу увагу в Україні потрібно приділяти екологічним проблемам. До складу колегій міністерств і відомств слід ввести провідних учених НАН України, залучати їх як радників до роботи Кабінету Міністрів України.

Дякую за увагу!